

Напреден проект по предметот
Вовед во наука на податоци

Тема:
„Менталното здравје на студентите во
Македонија“

Изработила:
Македонка Василева
201015

Ментор:
Димитар Трајанов

Содржина:

1. Вовед.....	3
2. Методологија за истражувањето.....	3
2.1. Цел на истражувањето.....	3
2.2. Методологија.....	3
2.3. Примерок за истражување.....	4
2.4. Процедура на собирање податоци.....	4
2.5. Внесување на податоци и контрола на квалитет.....	5
2.6. Процесирање на податоци.....	5
3. Менталното здравје во Светот и во Македонија.....	5
4.1 Менталното здравје во Светот.....	5
4.2 Менталното здравје во Македонија.....	5
4. Закони и политика околу менталното здравје во Македонија.....	6
5.1. Закони во Република Северна Македонија за поддршка околу менталното здравје.....	6
5.2. Национална стратегија за унапредување на менталното здравје помеѓу Националниот младински совет на Македонија, Британската амбасада, Министерството за труд и социјална политика и Regional Cooperation Council.....	6
5.2.1 Национална стратегија 2018-2025.....	6
5.2.1 Национална стратегија 2024-2026.....	7
5. Институции, организации и програми за поддршка на менталното здравје.....	7
6.1 MladiHub.....	7
6.2 Црвен Крст.....	7
6.3 Живот со предизвици.....	8
6. Анализа на податоци.....	8
7. Менталното здравје кај студентите во Македонија.....	11
7.1 Според универзитет.....	11
7.2 Според струка.....	11
8. Анализа на податоците со помош на Машинско Учење.....	12
8.1 Машинско учење по универзитети.....	12
8.2 Машинско учење по струки.....	13
9. Достапност за советување за ментално здравје.....	13
9.1. Прифатеноста на советување за менталното здравје во Македонија.....	13
10. Предлог од специјалисти за менталното здравје земено од Документ за јавни политики.....	14
10.1 Препораки за МОН и образовни установи.....	14
10.2 Други.....	16
11. Предлог за сите универзитети во Македонија.....	16
12. Заклучок.....	16
13. Референци.....	17

1. Вовед

Во современото општество, менталното здравје на студентите се соочува со сериозни предизвици, особено во контекст на динамичните промени и социо-економските услови кои влијаат на нивниот живот. Република Македонија не е исклучок од оваа глобална тенденција. Студентите, како сегмент на популацијата кој минува низ критични животни фази, често се соочуваат со стрес, анксиозност, депресија и други ментални здравствени проблеми кои можат значително да влијаат на нивниот академски и личен живот.

Проектот „Менталното здравје на студентите во Македонија“ има за цел да ја испита состојбата на менталното здравје кај студентската популација во државата, со фокус на идентификација на главните предизвици и проблеми, како и на факторите кои ги придонесуваат за овие проблеми. Клучни аспекти на проектот вклучуваат анализирање на тековните податоци, истражување на перцепциите на студентите, и проценка на достапноста и квалитетот на услугите за ментално здравје.

Имено, со цел да се развијат ефективни стратегии за поддршка и подобрување на менталното здравје на студентите, важно е да се разберат спецификите на ситуацијата во Македонија, вклучувајќи ги културните, економските и социјалните аспекти кои влијаат на оваа целна група. Поради тоа, овој проект ќе се фокусира на анкетирање на студентите, анализа на статистички податоци и оценување на тековните интервенции, со цел да се предложат конкретни и одржливи решенија.

Токму преку овој проект се надеваме да донесеме осветлување на критичните аспекти на менталното здравје на студентите во Македонија, со цел да се подигне свеста и да се зајакне поддршката за оние кои најмногу имаат потреба.

2. Методологија за истражувањето

2.1. Цел на истражувањето

Целта на овој проект и ова истражување беше да направиме истражување на менталното здравје на студентите во Македонија на сите државни и приватни универзитети.

2.2. Методологија

Ова истражување беше спроведен преку анкетирање на студенти. Анкетата беше составена од различен вид на прашања кои се фокусираа на повеќе области од животите на студентите како: струка, услови на живеење, работен однос, активности, спорт, спиење, социјален живот и менталното здравје.

Таргет популцијата беа сите запишани студенти на државните и приватните универзитети во Македонија, популацијата беше со големина од 52 316 студенти, додека примерокот на ова истражување е со големина од 1400 студенти.

2.3. Примерок за истражување

Таргет популацијата на истражувањето беа сите студенти во Македонија на државните и приватните факултети.

Табела 1. Вкупен број на студенти по универзитети, број на анкетирани студенти од тој универзитет

Распределба на студенти по универзитети

	Вкупно	Женско	Машко	Интерсекс
Св. Кирил и Методиј Универзитет (УКИМ), Скопје	864	685	179	0
Универзитет Гоце Делчев, Штип	143	116	27	0
Универзитет Св. Килемт Охридски, Битола	68	52	16	0
Друго	13	10	3	0
FON Универзитет, Скопје	12	10	2	0
Универзитет American College, Скопје	11	9	2	0
Универзитет за информатички науки и технологии "Св. Апостол Павле", Охрид	10	8	2	0
South East European Универзитет, Тетово	7	5	2	0
Меѓународен Славјански Универзитет, Свети Николе	6	3	2	1
Мајка Тереза Универзитет, Скопје	5	5	0	0
Интернационален Балкан Универзитет, Скопје	5	4	1	0
MIT Универзитет, Скопје	3	2	0	1
Европски Универзитет, Скопје	2	2	0	0
Еуро Колеџ, Куманово	1	0	1	0
International Vision University, Гостивар	1	1	0	0
Државен универзитет во Тетово, Тетово	1	0	0	1
Универзитет Скопје (UTMC), Скопје	1	1	0	0

2.4. Процедура на собирање податоци

Податоците за ова истражување се спроведоа од 09.05.2024 до 14.06.2024.

За да се спроведување на ова истражување беа испратени електронски барања до секое студентско собрание на сите државни универзитети и факултети, како и до секој приватен универзитет и факултет. Друг начин на анкетирање на студентите беше поставување на QR кодови низ повеќето факултети во Скопје со директен притап до анкетата како и преку споделување на социјалните мрежи со помош од невладини студентски организации и други видови на студентски профили.

2.5. Внесување на податоци и контрола на квалитет

Анкетата беше спроведена со помош на Google Forms каде што потоа ќе експортирани податоците директно во Excel документ.

Контрола на квалитетот на податоците е направено со помош на едно контролно прашање кое е поставено на средината на анкетата, каде сите податоци кои не ја поминаа оваа контрола беа отфрлени.

Празни одговори нема во анкетата поради тоа што сите прашања беа поставени како задолжителни.

2.6. Процесирање на податоци

Сите податоци се преработени со помош на програмскиот јазик python.

Со помош на python се добиени и сите табели, графови и табели, како и сите залучоци кои се наведени во цело ова истажување.

3. Менталното здравје во Светот и во Македонија

4.1 Менталното здравје во Светот

Светската здравствена организација (СЗО) го дефинира здравјето како „состојба на физичка, ментална и социјална благосостојба, а не само отсуство на болест“.

Менталното здравје е составен дел на општото здравје и благосостојба.

Според податоците на СЗО, околу 25% од населението, или $\frac{1}{4}$ од населението, развиваат различни ментални болести во текот на нивниот живот. Најчести ментални дијагнози се депресија(10,4%) и анксиозност (7,9%). Стапките на анксиозност и депресија кај населението се зголемени по пандемијата COVID-19, која особено се манифестира кај младите. Според студија поддржана од американското Министерство за здравство и човечки услуги (HHS) и здравство Администрација за ресурси и услуги (HRSA), 48% од младите во САД на возраст од 18 до 24 години пријавите симптоми на анксиозност и/или депресија кои бараат преглед или третман.

4.2 Менталното здравје во Македонија

Додека пак во Македонија според истражување на Филозофскиот факултет од 2021 година, најголемите предизвици поврзани со менталното здравје и младите се: депресија (64%), стрес (55%), анксиозност (58%), самоубиства (56%) и општо грижа и нега за ментално здравје (67%). Поделени по возрастни групи, топ 5 предизвици кај младите помеѓу 15-19 години се: самоубиство (66%), депресија (65%), анксиозност (58%), грижа и нега за ментално здравје и стрес (58%), стрес (55%), кај младите од 20-24 години се: грижа и нега за ментално здравје (66%), депресија (61%), анксиозност (60%), стрес (57%), самоубиство (55%), а кај младите на возраст од 25-29 години се: грижа и нега за ментално здравје (71%), депресија (65%), анксиозност (56%), самоубиство (54%) и стрес (53%).

4. Закони и политика околу менталното здравје во Македонија

5.1. Закони во Република Северна Македонија за поддршка околу менталното здравје

Во Република Северна Македонија постојат повеќе закони, стратегии и документи кои во својата содржина фокусот го ставаат на менталното здравје. Законот за ментално здравје (објавен во Службен весник на РМ бр.71 од 08.06.2006 година и дополнет на 02.09.2015 година, објавен во Службен весник на РМ, бр. 150) е донесен во 2005 година, но неговата примена останува ограничена, односно главен фокус става на човековите права на лицата со ментални болести, нивна дијагноза и соодветен третман додека насочувањето кон грижа и нега, превенција од појава на сериозни состојби и ментална хигиена заостанува како приоритет.

5.2. Национална стратегија за унапредување на менталното здравје помеѓу Националниот младински совет на Македонија, Британската амбасада, Министерството за труд и социјална политика и Regional Cooperation Council

5.2.1 Национална стратегија 2018-2025

Исто така постои и Националната стратегија за унапредување на ментално здравје 2018-2025 година во која се нагласува потребата од напуштање на концептот на психијатриската болница како институција на социјална ексклузија, стигматизација и повредување на човековите права и премин кон една осмислена и планирана ментално-здравствена политика и стратегија која го акцентира планот за развој на систем на ментално здравје во заедницата.

Стратегијата се фокусира на потребата од развој на систем за заштита на менталното здравје во заедницата, земајќи ги во предвид позитивните меѓународни и домашни искуства. Дополнително, се истакнува примена на други форми на третман, како што се индивидуална и групна психотерапија, работна терапија, рехабилитација и психосоцијална поддршка на поединецот и/или на целото семејство како и други форми, поттикнувајќи комбиниран пристап во менталното здравје.

Во стратегијата исто така се нагласува потребата од редефинирање на системот на финансирање на психијатриските институции, со утврдување на нови дијагностички и терапевтски процедури.

За оваа стратегија е направен Акциски план, но не е направен буџет за имплементација на стратегијата, што значи дека имплементацијата зависи од политичката волја и политичките структури и се менува од година во година.

Во Акцискиот план се наведени посебни активности за деца и адолесценти, со што се адресира потребата за индивидуализиран пристап на мерки за менталното

здравје кај младите, што е од особена важност, имајќи на ум дека истражувањата покажуваат загрижувачки податоци за состојбата со менталното здравје кај младите.

5.2.1 Национална стратегија 2024-2026

Стратегијата 2024-2026 посочува на потребата од двонасочниот пристап за вклучување на состојбата со младите во главните текови – во релевантните политики, програми, сектори, на национално и локално ниво, но во исто време посочува и на потребата од преземање на конкретна и фокусирана акција за зајакнување на нивното ментално здравје.

За да се постигне тоа, неопходна е соработка и вмрежување, како и влијание да сите клучни чинители на општествено ниво, партнери, соработници да се владеат од истите стандарди, при што е неопходно да се користат сите можности за да се постигнат позитивни промени, вклучително и преку стратешките односи на државата со билатералните и мултилатералните партнери, како и владините развојни и дипломатски активности.

5. Институции, организации и програми за поддршка на менталното здравје

Во Република Северна Македонија имаме доста организации и програми кои можат да пружат советување и поддршка за менталното здравје на граѓаните особено на младите. Некои од нив се:

6.1 MladiHub

Главниот фокус на програмата е овозможување на психолошка поддршка преку бесплатни индивидуални и групни сесии со психолог. Во рамки на оваа активност поддржани се повеќе од 200 млади лица кои имаат тешка и трајна попреченост поврзана со нивното ментално здравје, се на возраст од 16-29 години.

Приоритет имаат учесници кои доаѓаат од рурални средини, млади во ризик, ризик од сиромаштија, имаат здравствено осигурување, млади од NEET, се долгорочно невработени.

6.2 Црвен Крст

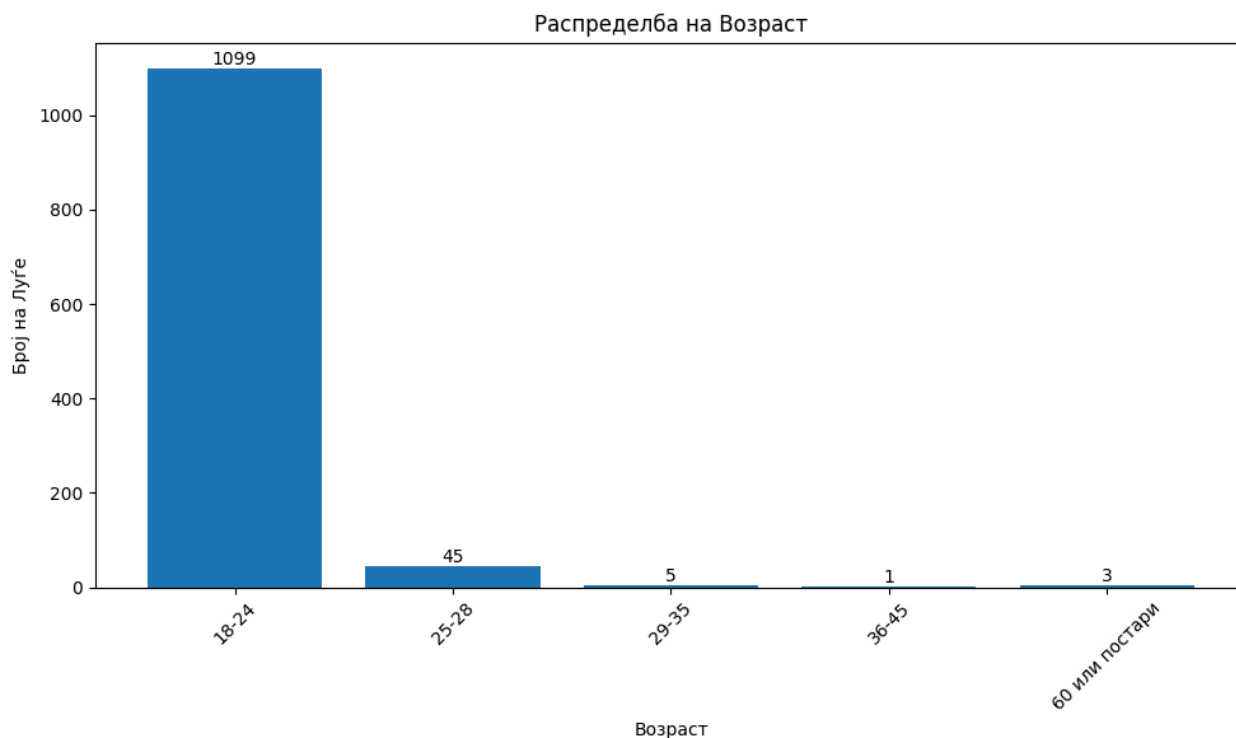
На ден 19.10.2022 година Црвениот крст на Република Северна Македонија отвори Центар за ментално здравје и психо-социјална поддршка. Клучните приоритети на Центарот се да развиваат програми наменети за едукација на пошироката јавност, дестигматизацијата на менталното здравје и зајакнување на резилентноста на заедницата. Покрај овие програми ќе се обезбеди советодавна поддршка и врсничка едукација за важноста на менталното здравје, како и ќе бидат организирани тренинг едукации за сите институции – чинители во кризниот менаџмент на државата.

6.3 Живот со предизвици

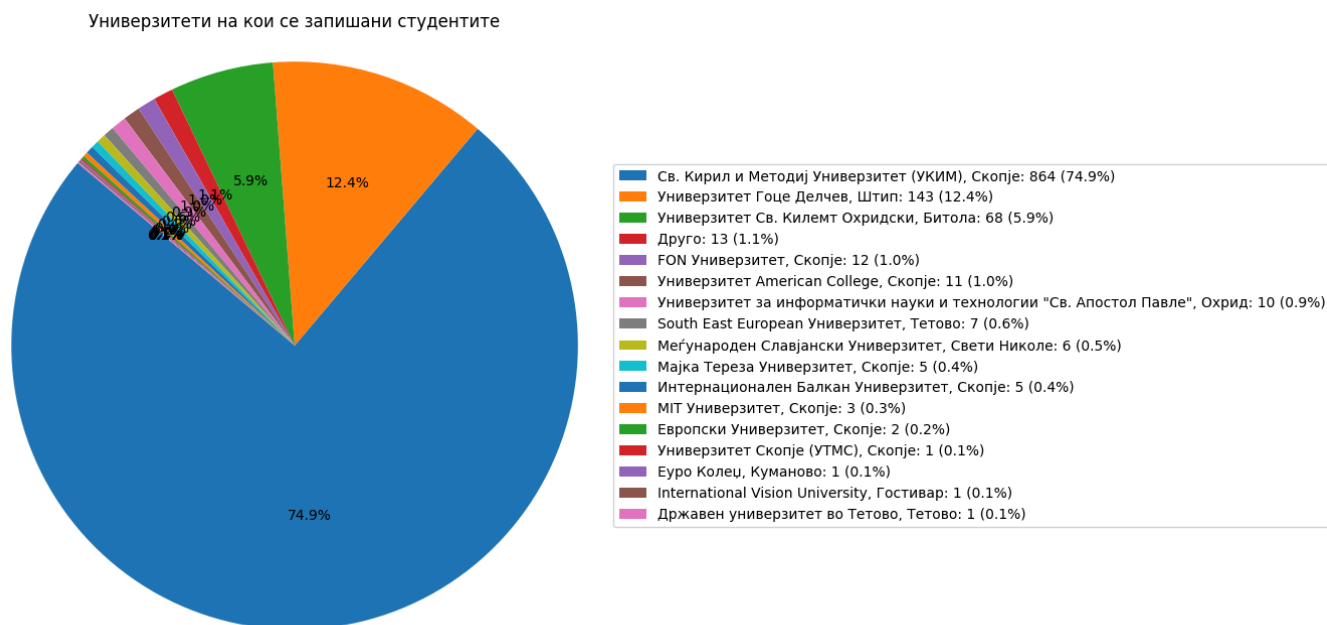
Оваа организација е една од првите која нуди „Линија за помош – достапни психолози и психотерапевти“ каде сите кои имаат итна помош можат да ги исконтактираат директно на нивните достапни линии.

6. Анализа на податоци

Од сите 1400 испитаници валидни одговори имаат дадено 1153 испитаници.

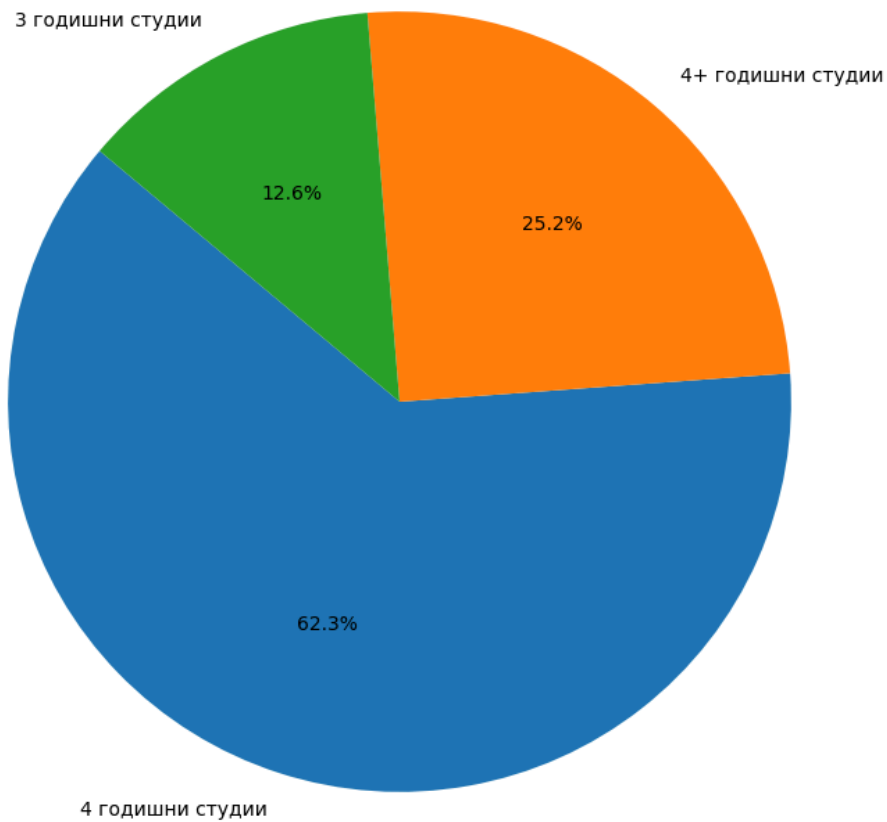
Граф 1. Запишани студенти поделени по возрасни групи.

Пита 1. Запишани студенти поделени по универзитети.

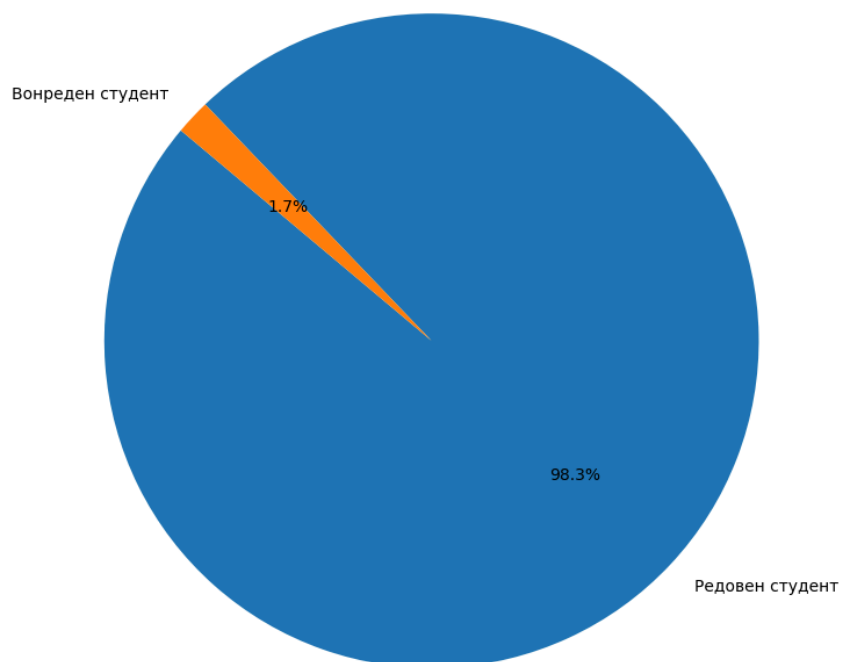

На колку годишни студии се запишани студентите?

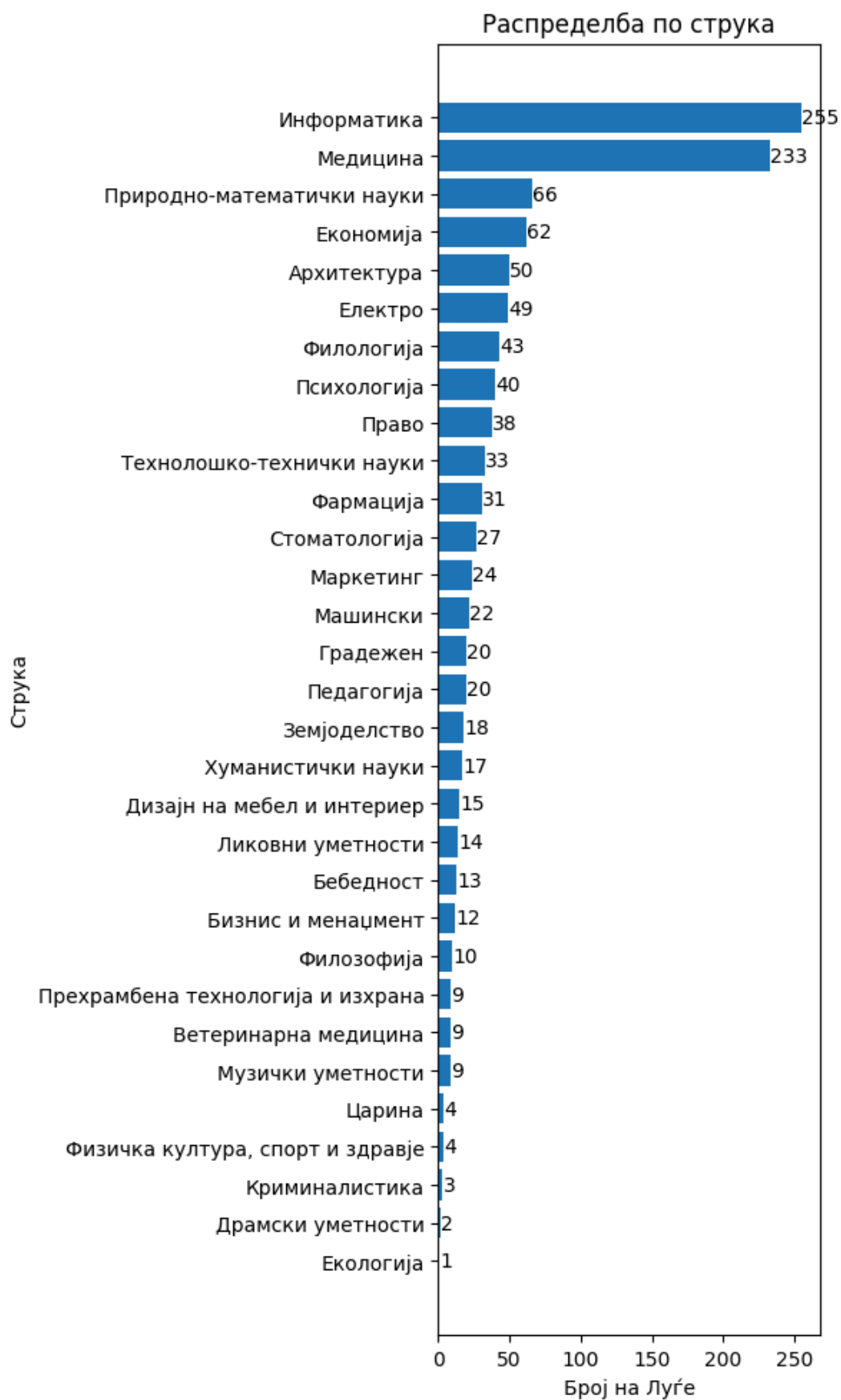

Пита 2. Запишани студенти поделени по години на студии.

Редовни/ Вонредни студенти

Пита 3. Запишани редовни/ вонредни студенти.

Граф 2. Запишани студенти по струки.

7. Менталното здравје кај студентите во Македонија

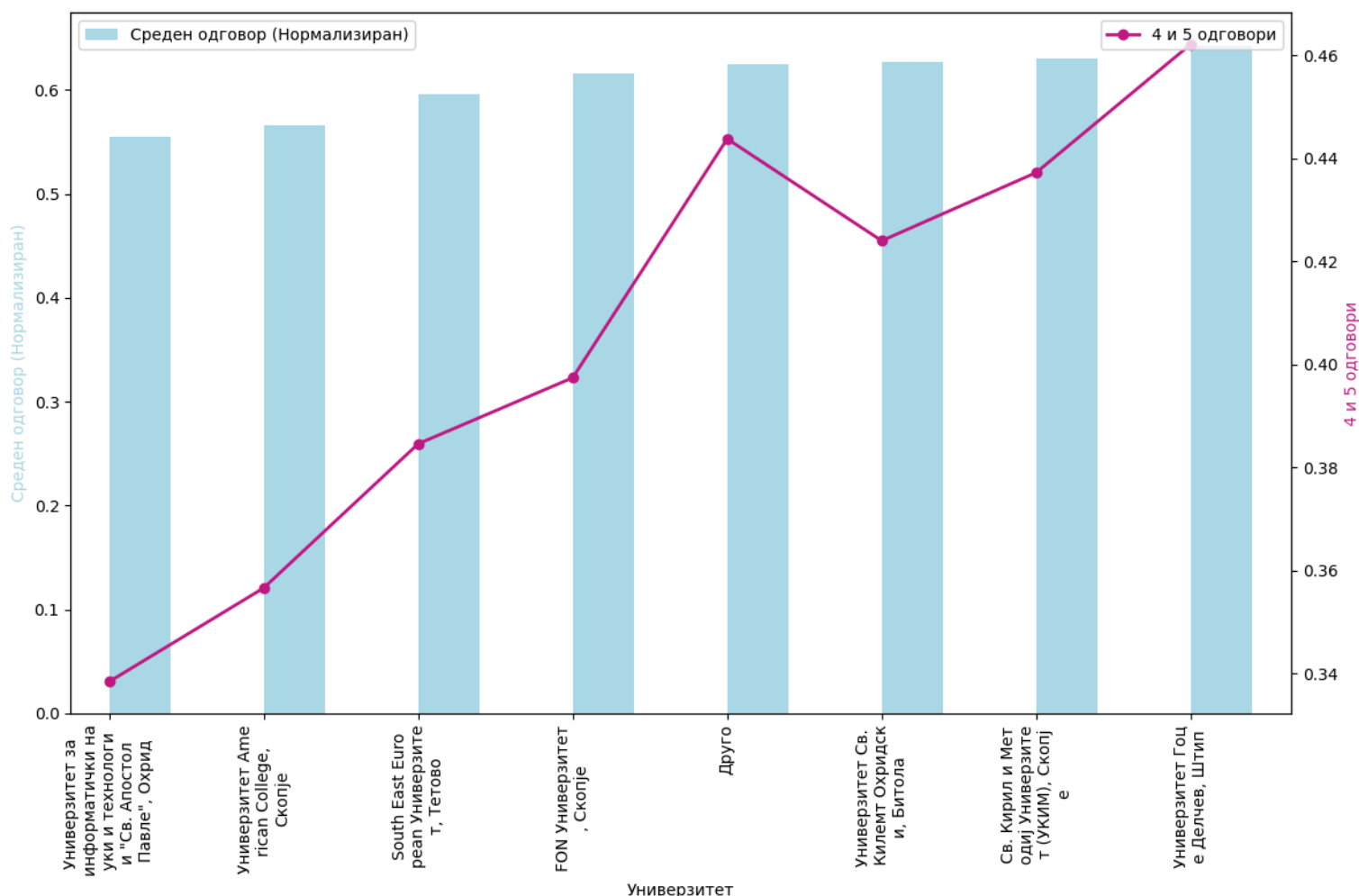
(За да добиеме поточни резултати од оваа листа беа исфрлени сите универзитети и струки за кои немавме собрано доволно гласови т.е. Беа исфрлени сите тие одговори кои беа под медијаната)

7.1 Според универзитет

Според резултатите од анкетата можеме да забележиме дека највисоки одговори каде што студентите имат одговорено алармантно високо за влошено ментално здравје се универзитетите:

1. Универзитет Гоце Делчев, Штип
2. Универзитет Св. Кирил и Методиј (УКИМ), Скопје
3. Универзитет Св. Климент Охридски, Битола

Иако овие се топ 3 универзитети со највисоки резултати според графот можеме да забележиме дека и сите други универзитети се многу блиску до овие алармантни вредности со 4 и 5 од скала 1-5.

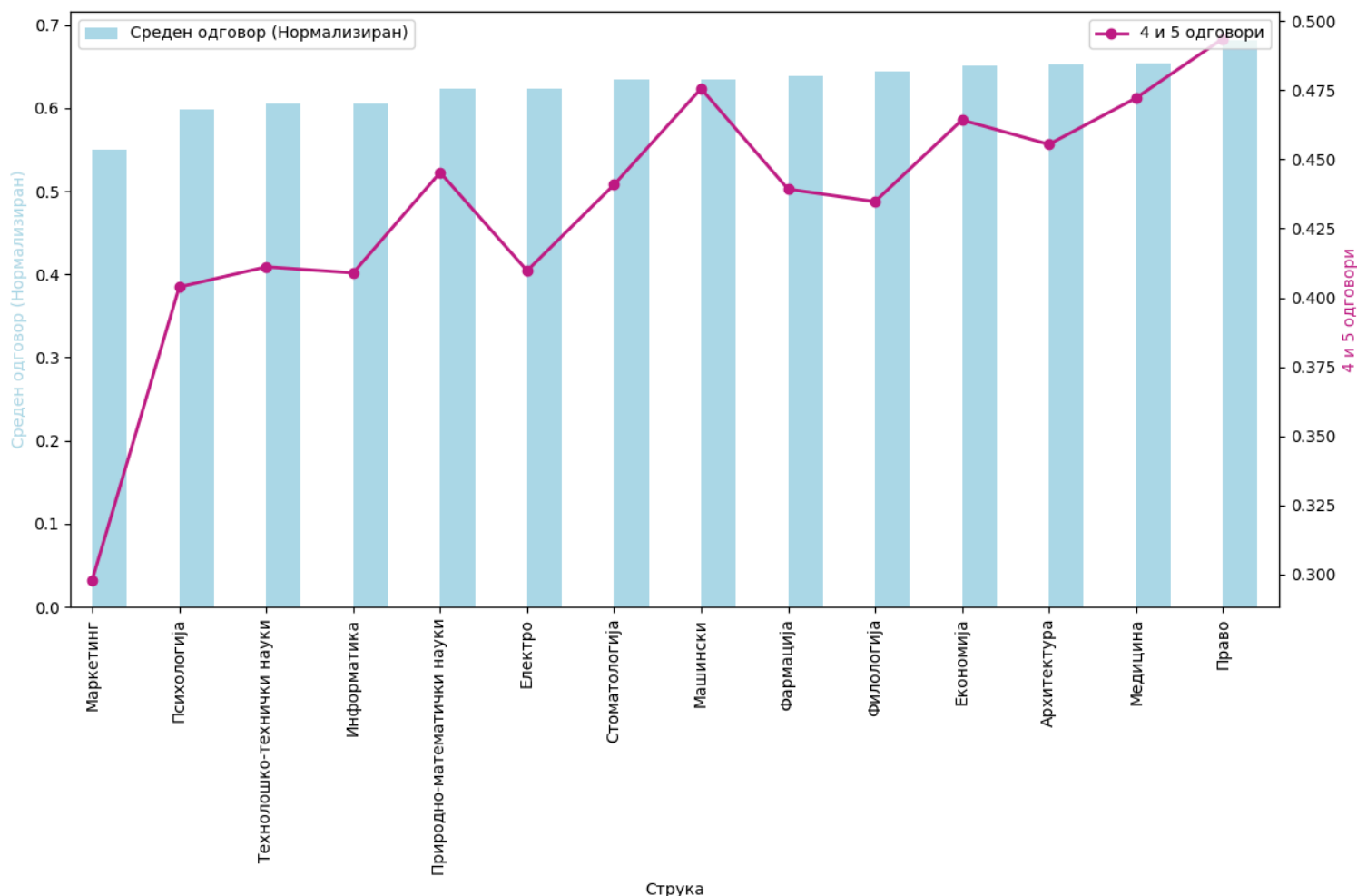

Граф 3. Менталното здравје на студентите во Македонија според универзитет.

7.2 Според струка

Додека пак според насока на која се запишани студентите на македонските универзитети можеме да видиме од графикот подолу дека наложаша поддршка и најзагрозено ментално здравје имаат студентите од:

1. Правен факултет,
2. Машински факултет,
3. Медицински факултет.

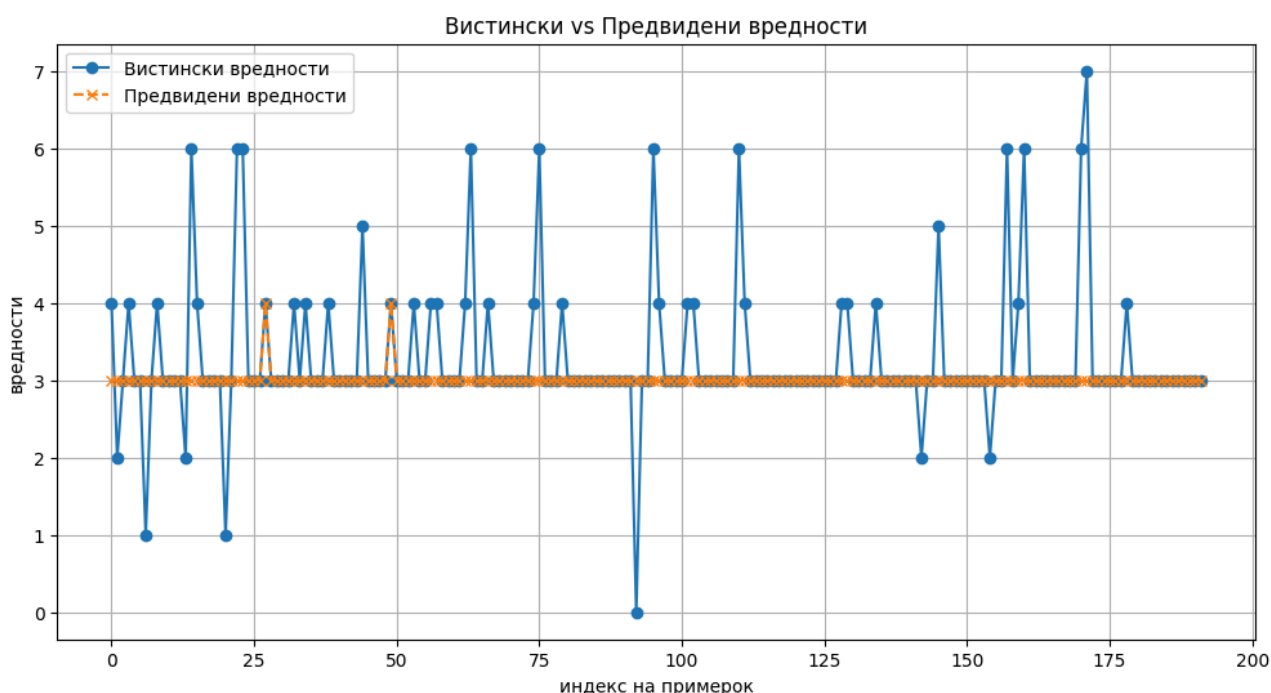
Граф 4. Менталното здравје на студентите во Македонија според струка

8. Анализа на податоците со помош на Машинско Учење

Во последните неколку години машинското учење се има развиено толку многу што ни има помогнато во многу сфери од секојдневието. За овој проект решивме да го искористиме за да ни помогне да ја разбереме вистинската опасност која што може да се случи во иднината на сите студенти доколку не бидат превземени никакви мерки за да се справиме соодветно и истовремено да им помогнеме на студентите. Како и предходно го направивме ова предвидување во два дела: по универзитети и по струки.

8.1 Машинско учење по универзитети

Според податоците кои ги прикажавме и погоре ги ставивме сите низ модел на машинско учење со Random Forest Classifier кое со точност од 76,56% предвиди дека ќе се влоши во иднина ситуацијата кај сите предходно наведени универзитети доколку си остане исто, без никакви превземени мерки.

9. Достапност за советување за ментално здравје

9.1. Прифатеноста на советување за менталното здравје во Македонија

Само 27% од младите во Македонија сметаат дека перцепцијата за нив во општеството е позитивна. Дополнително, 50% од испитаниците не бараат помош бидејќи се чувствуваат засрамени, 47% не бараат помош поради трошоците за истата, 47% сметаат дека нивните проблеми не се доволно големи, 47% не сакаат да бидат осудувани, 45% се исплашени од тоа што може да се случи, додека пак 39% не знаат со кого да зборуваат. Се претпоставува дека само околу 20% од младите го добиваат соодветниот третман навремено, според публикација 4 на Младите Можат од 2022 година. Имајќи на ум дека во нашата земја јавни институции кои нудат медицински-здравствени услуги за ментално здравје на деца и млади се: Завод за ментално здравје на деца и млади (амбулантско-диспанзерска служба на деца) во рамки на ЈЗУ Здравствен дом Скопје, Служба за ментално здравје на деца и млади во рамки на Клиничка болница во Битола и Оддел за детска и адолесцентна психијатрија при УК за Психијатрија Скопје (болнички третман на млади до 18год), евидентно е дека постоечките механизми со своите капацитети не може да одговорат на потребите и предизвиците кои младите ги имаат во оваа област од нивниот живот.

10. Предлог од специјалисти за менталното здравје земено од Документ за јавни политики

10.1 Препораки за МОН и образовни установи

Се нагласува креирање на негувачки и згрижувачки училишта. Фокус на професори и наставници како примарен извор на психолошка поддршка на младите преку нивна едукација. Зголемување на стручност и број на психолози и педагози.

Добросостојбата, резилиентноста, поврзаноста и инклузијата се важни да се развиваат наспроти постојан фокус на дисциплина и перформанс.

- Спроведување базично истражување во средните училишта и факултетите, во однос на младите и нивото на разбирање на менталното здравје, потешкотиите со кои се соочуваат младите и механизмите за справување со овие потешкотии. Паралелно спроведување на истражување во овие образовни институции за перцепциите на наставниот и стручен кадар во однос на менталното здравје кај учениците и студентите.
- Спроведување кампањи во образовни институции и на традиционални и интернет/социјални медиуми за:
  1. Намалување на стигма во однос на ментално здравје и кревање свесност за важноста на истото
  2. Улогата и работата на психологот – промена на перцепција на психолог како казнена мерка -Континуирано едуцирање и поддршка на наставнички и стручни служби во превентивно дејствување и препознавање на рани знаци на проблеми и потешкотии со менталното здравје.
- Подготовка и дизајн на стручен материјал/прирачници и материјал за обуки. Истиот подготвен во соработка со психолози, социјални работници, дефектолози, здравствени работници и системски семејни психотерапевти. Материјали за наставнички кадар, за родители/родители на млади од ранливи категории и млади:
  1. Психосоцијален развој на млади и психолошки предизвици и проблеми во овие развојни фази;
  2. Вештини и техники за работа со млади во различни развојни фази, со различни потешкотии со менталното здравје и од различни ранливи категории;
  3. Рана превенција и интервенција во кризни ситуации, превенција на насилство, сајбербулинг и суицидалност меѓу младите;
  4. Разрешување на конфликти;
  5. Психолошка поддршка на наставнички кадар.
  6. Родителски стилови и вештини, градење на позитивно родителство и разрешување конфликти;
  7. Психолошки предизвици кај младите од одредени ранливи групи;
  8. Психолошка поддршка на родители/старатели.
  9. Прирачник за млади за ментална хигиена и техники за справување со психолошки потешкотии

- Подготовка на стручните служби во училишта самостојно да водат работилници за ментално здравје и индивидуална/групна поддршка со:
  1. Млади. Групите може да обработуваат теми како справување со загуби, препознавање емоции, што со лутината, врсничко насилство, сајбербулинг и сл.;
  2. Наставници;
  3. Родители.
- Групите се спроведуваат еднаш месечно и/или согласно моменталните потреби. Групната поддршка се спроведува во групи со максимум 12 учесници и трае 90-120 мин.
- Отворање на Центар за бесплатно психолошко советување при УКИМ каде ќе се вклучи доволен број стручни лица да им обезбедат советување на сите студенти кои имаат потреба од поддршка. Достапност на психолозите според Факултети и временска рамка од 45 до 60 мин. за една посета.
- Посветување на час во месецот во однос на грижата за менталното здравје во основни и средни училишта, прилагоден на нивото на децата и младите.
- Во рамки на училиштата да се вклучуваат младите и родителите во носење политики, правила и интервенции во училиштата – младите се чувствуваат вклучени, се промовираат здрави однесување и се намалуваат проблематични однесувања.
- Зголемена соработка на наставен и стручен кадар преку редовни состаноци и взаемни консултации. -Рedefинирање на работни задачи и реформирање на позиција психолог, со фокус на намалување на административни задачи.
- Идентификување, подготовка и вклучување на постари деца и млади во едуцирање и поддршка на помладите во однос на менталното здравје (peer-to-peer).
- Обезбедување простор во училишта каде може да се одвиваат сите овие работилници/советувања.
- Развој на програма за брза реакција во кризни ситуации (земјотрес, сообраќајни несреќи, поплави, пожари и сл.)

10.2 Други

За препораки за „МТСП и Центри за Социјална работа“ и „МЗ и здравствени установи“ може повеќе да се прочита во документот објавен од „Здружение на граѓани Младите можат“ линкуван [тука](#).

11. Предлог за сите универзитети во Македонија

Отсуството на конкретни мерки и активности за поддршка на менталното здравје кај младите е значајно истакнато, особено кога се разгледуваат резултатите од истражувањето на Филозофскиот факултет. Недостатокот на доволен број сервиси, нивната сериозност и фактот дека тие се интегрирани во здравствените установи создаваат дополнителна стигма која може да ги одврати младите лица од користење на овие услуги. Поради ова, потребно е да се преземат следниве чекори:

- Да се изработи буџет за имплементација на Стратегијата за унапредување на менталното здравје, со цел воспоставување на потребните сервиси за ментално здравје кај младите.
- Да се измени Законот за ментално здравје, вклучувајќи дополнувања кои ќе се фокусираат на ментална хигиена, превенција, едукација и грижа за менталното здравје.
- Да се подобрат квалитетот на постоечките услуги за ментално здравје кај младите, преку поттикнување на училишните психолози да се концентрираат повеќе на работа со учениците, а помалку на административни задачи. Овозможување на финансиски средства за младинските центри за пружање на психо-социјална поддршка и унапредување на постоечките сервиси за ментално здравје во здравствените установи.
- Да се развијат канали за соработка помеѓу матичните лекари и институции под МТСП, МОН и МВР, и да се дефинираат протоколи за комуникација, пријавување и постапување во случаи на семејно насилство, врничко насилство, злоупотреба на супстанции, зависност од интернет, како и рани знаци на бихејвиорални и ментални нарушувања кај младите.
- Да се прошири Законот за здравствена заштита за да вклучи психолошко-терапевтски услуги во задолжителното здравствено осигурување.
- Да се отворат Центри за ментално здравје за деца и млади во сите регионални центри во Македонија, каде ќе работат мултидисциплинарни тимови составени од психијатар за деца и адолесценти, психолог, дефектолог, медицинска сестра и социјален работник.
- Да се формираат центри за бесплатно психолошко советување при универзитетите.

12. Заклучок

Според сите податоци кои ги собравме, анализиравме, па и предвидовме можеме да заклучиме дека менталното здравје има многу голем удел во нашите животи не само со социјалниот живот туку и во самите врски кои ги имаме со нашите фамилии и саканите околу нас.

Како што можеме да видиме во последните неколку години многу организации се борат менталното здравје да биде сфатено сериозно од сите државни и приватни установи и да се потрудат да ја пружат потребната помош или да и споделат потребните ресурси со оние кои имаат потреба.

13. Референци

- Unicef for every child: A STUDY OF UNIVERSITY STUDENTS' MENTAL HEALTH AND THEIR ACCESS TO MENTAL HEALTH SERVICES
- BMC Public Health : Factors that influence mental health of university and college students in the UK: a systematic review
- Journal of Medical Health and Clinical Psychology: Mental Health Education, Awareness and Stigma Regarding Mental Illness Among College Students

- Република Северна Македонија - Завод за Статистика
- Национален Младински совет на Македонија - Застапувачко-нормативен документ за ментално здравје кај млади
- Платформа на правни акти на РМ - ПРОГРАМА ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА ЛИЦА СО ДУШЕВНИ РАСТРОЈСТВА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА 2024 ГОДИНА
- MladiHub - Ментално здравје
- Здружение на граѓани Младите можат - ГРИЖА ЗА МЕНТАЛНОТО ЗДРАВЈЕ НА МЛАДИ
- Црвен крст
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА ЗА МЕНТАЛНО ЗДРАВЈЕ ЗА МЛАДИ